

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre 16 kor.

Negyedévre 4 "

Helyben háshoz hozva:

Egész évre 20 kor.

Negyedévre 5 "

Vidékire postán szállítva:

Egész évre 24 kor.

Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Beszerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség káriratokat visszafelé nem
vagy megfordítva nem vállalkozik.Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Katholikus vasárnap Nagyváradon.

Az elmúlt vasárnap visszaragyogott a mult dicsőséges napja Nagyváradra. Vagy talán a jövőből vetődött előre egy biztató sugár? Mindegy. Annyi tény, hogy az elmúlt vasárnap valamiképpen kiegyensúlyozott ez az annyi megaláztatáson, annyi hátraszorításon keresztülment nagyváradai katolicizmus és megmutatta, hogy van benne öntudat, önérték és készség a cselekvésre, csak meg kell mutatni az utat, melyen haladnia kell.

Kettős alkalom is nyílt vasárnap a katolikus öntudat megnyilatkozásán: az Urak Kongregációjának tagfölvételi ünnepélye és a Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetének megalakulása. Az egyik a lelkek elmélyedése volt, a másik a cselekvő katolikusok kilépése a nyilvánosság elé.

Mind a kettő hatalmas, impozáns hitvallomás volt. Több évtizedes lethargiából riadtak föl Nagyvárad keresztényei s mikor egymásra tekintettek, csodálkozva látták, micsoda erő, micsoda hatalom van Nagyvárad keresztény közvéleményében, ha egységesen mer föllépni. A kereszt jelében, a keresztény Magyarország ideál-

jának oltalmában összedobbantak a szívek s olyan ünnepet ült a keresztény Nagyvárad, mintha Szent László szelleme élesztette volna a lelkek tüzeit.

Keresztény Nagyváradot írunk szándékosan, mert a katolikusok ünnepében megtalálták a közös érintkezési pontokat a protestáns körökből is számosan. Erzik, hogy az egyre hatalmasabb arányokban kibontakozó katolikus akció áldásailban részesedik minden magyar, minden igaz ember.

Az igazságért küzdünk — az igazságért megyünk tovább előre!

A Mária kongregáció ünnepélye.

A Urak Mária Kongregációjának nagyváradai kolóniájáról pár hónapja nagy kárörömmel híresztelték egyes helybeli és fővárosi lapok fantasztikus híradásai, hogy feltétlen bizonyossággal telibomlik. A kongregáció ezekre a mesélgetésekre és jóskaratu jóslatásokra egyszerűen nem reagált. Vasárnap adta meg a feleletet, tettekkel, amelyek után nem igen fogják a nagyváradai kongregánistákról azt kérdezni, élnek-e még? Nemcsak élnek, hanem életet visznek a város katolikus közönségének társadalmi életébe is.

Tagfölvételi ünnepély.

Vasárnap reggel fél nyolckor a Szent József intézet kápolnája zsutolásig megtelt az Urak

Kongregációjának tagjaival és a kongregáció barátaival. Eljött az ünnepélyre a kongregáció prézese, P. Bus Jakab és a prefektus, báró Barkóczy Sándor. Képviselve volt számos taggal a budapesti anyakongregáció, a debreceni, szegedi és egri kolóniák; miniszteri tanácsosok, fő és középiskolai tanárok, ügyvédek és az értelmiség minden előkelőségei képviselték a kolóniákat a nagyváradai ünnepélyén.

A szertartást Bus Jakab jézustársasági tartományi főnök végezte. Előbb csöndes misét mondott, mely alatt a kongregánisták a szentségekhez járultak. Megkapó látvány volt annyi intelligens, előkelő férfi áhitatos hódolata az Oltáriszentségben jelenlévő Megváltó előtt: gyönyörű volt dr. Kráger Jenőnek mise közben Rész Mihály harmónium-kíséréte mellett énekelt Ave Mária és az összes jelenlévők által erőteljes férfihangon énekelte miseénekek.

Mise után páter Bus remek szentbeszédet mondott, majd egyenkint fölvetette a kongregációba a jelölteket, kiknek mellé báró Barkóczy Sándor tüzte föl az érdemeket. A Magisztrát és a Te Deum főszékes dallamai zárták be a lélekemelő ünnepélyt.

Délután a vendégek a város nevezetességeit, első sorban a székesegyházat és a püspöki palotát tekintették meg.

A társasbéd.

Déli egy órakor fényes bankettet tartott a kongregáció a Rimanóczyban, amelyben részt

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A katolikus Népszövetség feladata.

A vasárnapi népszövetségi alakuló gyűlésen előadta: Zalai János.

A legnagyobb örömmel tettem eleget a nagyváradai kath. Népszövetség vezetősége azon reám nézve igen igen megtisztelő meghívásának, hogy a nagyváradai szervezet megalakulóján — mondjuk keresztelődjen — megjelenjek, az örvendezőkkel együtt örvendezzek, sőt az örömműnnepen tősz-félét is mondjak. A megalakulás pillanata oly nagyszerű, hogy szinte gondolkodóba esem, tulajdonképpen miről is beszéljek? Mindenesetre kor- és népszerű témák közt válogathattam, amelyekért némi tapsot is kaphatnék, de a helyzet komolysága, az alkalom ünnepélyessége, a körülmények tiltják, hogy csak távolról is demagogiába essem s pusztán arra szorítkozom, hogy az ünnepélyes alkalomnak megfelelőleg néhány komoly gondolatot említsék.

Hölgyeim és Uraim! A legkisebb kath. Egyesülésért is rajongani tudok, hogyne törne

ki belőlem a lelkesedésnek legszentebb lángja akkor, amikor nem egy rövidéletű növényházi csemetével állok szembe, hanem egy hatalmas szervezettel, melynek tagjai sorában örvö-zölhetjük a nagyváradai kath. társadalomnak minden rendű és rangú tagját és amely hatalmas gyökereit épen a mai napon szándékozik bebocsátani a keresztény világ termő talajába, hogy ezt a Krisztusi szeretet nedvével megszentelje, fölfrissítse és reorganizálja. Hogy ne örülne a szívem, midőn látom, hogy sok száz ember egyesül, hogy a mai korhadt és fonyadt társadalmi életet Krisztus szellemében megújítsa, az isteni és az emberi törvényeket a megfelelő magaslatra emelje!

A közelmúlt két-három évtizedet ki szeretném törölni a magyar katolicizmus életéből, ha nem élne bennem oly nagy vonzódás a mult, a tradíció iránt. Mert ez a két-három évtized Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, a magyar katolicizmust hanyatlásának, tespedésének, teljes közömbösségének a korszaka volt, egy hosszú haldoklásnak látszott, melyre más mint a nagyszerű halál nem következhetik. Ez alatt az aránylag rövid idő alatt a keresztény világnézet, nevezetesen mi katolikusok, oly mély sebeket szenvedtünk, hogy idő kell hozzá, amíg magunkhoz térünk.

A katolikus nem ismert reá a katolikusra, a testvér a testvérré, a krisztusi kapocs: a felebaráti szeretet mintha örökké eltűnt volna, szemünkre valami hálgyog borult, mely éles látásunkat megakadályozta, tétován állottunk a társadalmi küzdelmek porondján, jobbra-balra tekintgettünk, hátha valahonnan jön a megváltó segítség: igen megínogtunk, mert elvesztettük a szilárd és megdönthetetlen bázist: a krisztusi alapot. Csuf korszak volt ez! Valami láthatatlan erő dolgozott, vesztünkön valami mesteri kéz keverte ellenünk a kártyákat, valami a színpadok mögött működő hatalom szította az egyenetlenséget a hatalmas és megdönthetetlen katolikus táborban és szedte áldozatait a keresztény társadalom minden rétegéből! Működésének a nyoma meglátszik az intelligencia fásultságán, meglátszik az iparos osztály teljes nemörömdomségén, s általában a munkásosztály házi és társadalmi békéjének teljes feladásán. Két-három évtized romboló munkájának az eredménye!

Hölgyeim és Uraim, aki a mai szociális áramlatokat csak fölületesen is figyelemmel kíséri, az le nem tagadhatja, hogy az egész mozgalomnak egyik legfőbb tendenciája a keresztény világnézet — különösen a kath. Egyház teljes letörése.

Szabó kellékek, béléseik

férfi és női szabók részére

nagy választékban

FRÁTER és KOSMINSKY

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 384.

Telefon 384.

vettek báró Barkóczy Sándor, P. Bus Jakab, a vendég kongregánisták, azután dr. Karácsonyi János, dr. Vucskics Gyula, Mayer Antal, dr. Kiss Géza, dr. Bochkor Mihály, dr. Szandner Pál, jogtanárok, a theologiai tanérai stb. stb.

Az első felköszöntőt báró Barkóczy pretekstus mondotta, aki gróf Széchényi Miklósról ültette poharát. Elfogult szívvel figyeltük Budapestről a válságot, amelyet a nagyváradi kolóniában néhány tag kilépése okozott, de azzal nagyobb most az örömről, hogy így számban és erőben megszaporodva láttunk benneteket. Örömmel tapasztalom azt a meleg testvéri szeretetet, összetartást, amely bennünket összeköt s amelynek ilyen szép megnyilvánulását látom itt.

Dr. Imrik Gusztáv asszisztens felolvasta gr. Széchényi Miklósnak a bérmautón volt megyés püspököknek, Fetsch Antal és Lányi József püspökökhöz intézendő táviratok szövegét, azután pedig a kongregáció apostolát, P. Bus Jakabot üdvözölte. — P. Bus és dr. Krüger báró Barkóczyt éltette, a kongregánisták zúgó éljenzéssel. Felköszöntőt mondtak még dr. Karácsonyi, dr. Vucskics Gyula, dr. Popity János, dr. Papp Károly, dr. Rónay, Lestyán Endre és még igen sokan. Üdvözlő táviratokat küldtek a kongregációnak: Széchényi Miklós gróf, Szilágyi Dózsa és a temesvári kolónia.

A társaság lelkes, szeretetteljes hangulatban ért véget.

Lukács a királynál.

Lukács László miniszterelnök tegnap kihallgatáson jelent meg a királynál. A kihallgatás egy óra hosszat tartott s ez alatt a hosszú idő alatt alkalmat nyílott a miniszterelnöknek jelentést tenni a politikai helyzetről, a küzdő ellenzékkel folytatott tanácskozásairól s azokról a függő kérdésekről, amelyek jelenleg még a kibontakozás útjában állanak.

Nagyobb munkás felvonulások alkalmával végig szoktam nézni a tüntető körmenetet. Elszorul a szívem, amint egyenként szemlélem az egyes alapokat. Az egyik arcán meglátszik az ártó bűnös éjszakájának nyoma, a másik arcáról leri a nyomor és szegénység, a harmadik arckifejezésen ott ül a keserűség és mély elkeseredés, mindegyik arcán az izzó és mindent megemésztő gyűlölet, mely egy-két kurjantásban nyer kifejezést: »le az osztály uralommal! le a csuhásokkal, le a népbuító papokkal.«

Eltorzult tekintetük, öklöbe szorított kezük, velőrázó kiáltásuk, háborgó lelkük, mind egy-egy vád az értelmiség ellen, mely az agyon-sanyargatott munkásnak nem sietett a segítségére akkor, amikor ez a gyors segítséget igényelte volna. Hol voltunk mi akkor? Hogy van az, hogy vakok voltunk s nem foglalkoztunk munkásosztálynak szociális bajával, hanem engedtük, hogy az a vad agitátorok játéklabdájává a mi nekünk katolikus testvéreink ellenségévé legyen! A láthatatlan kéz pedig e közben nyugodtan osztogatja csapásait a katolikusoknak.

Egyik kezével az egyházi vagyon után nyúl, a másikkal fojtogatja a szerzeteseket, itt nagyot sujt a kongregációkon, de minden erejét a vallásos élet végleges kiölésére koncentrálja.

Bécsi értesülések szerint a miniszterelnök elsősorban a király személye körüli tárca betöltéséről tett jelentést. Beavatott politikusok állítása szerint Lukács miniszterelnök a tárca elfoglalására nézve már meg is állapodott Fesztách Tassiló herceggel s nem tartják lehetetlennek, hogy az új miniszter kinevezését már a legközelebbi napokban publikálják, annál is inkább, mert hisz Fesztách herceg neve már a Lukács-kabinet megalakulása előtt is forgalomban volt.

A miniszterelnök kihallgatása során jelentést tett a királynak azokról a tárgyalásokról is, amelyeket Hazai Samu honvédelmi miniszter a bécsi körökkel a véderő provizórium és az altsízi kérdés tárgyában folytatott. Bécsi körökben az a hír van elterjedve, hogy az illetékes faktorok elhatározták, hogy többé nem ragaszkodnak a végleges véderőreformhoz, hanem egy öt esztendőre tervezett véderőprovizóriumról készítenek javaslatot, amely azonban nemcsak a létszámmelést, hanem a kontemplált szociális ujtásokat is tartalmazná.

A választói jog reformja terén még teljesen bizonytalan a helyzet. Lukács László miniszterelnök folytatja tanácskozásait az ellenzék vezéreivel.

Hivatalos jelentés.

Lukács bécsi újáról félhivatalosan a következőket jelentik:

Lukács László miniszterelnök tegnap délután Schönbrunnban magánkihallgatáson jelent meg a felsége előtt. A miniszterelnök politikai és adminisztratív természetű ügyekről tett jelentést. A felsége a miniszterelnök jelentését kegyesen fogadta. A kihallgatás több mint egy óra hosszáig tartott és a miniszterelnök a kihallgatás után visszatért a Magyar Házba. Ezután gróf Stürgkh cszárk miniszterelnökhöz hajtatott, akivel hosszabb konferenciája volt. A miniszterelnök tegnap délután 5 óra 40 perckor titkársá, dr. Latinovits Endre kíséretében visszautazott Budapestre,

ahová este fél 10 órakor érkezett meg. Ugyan-
csak tegnap délután tért vissza Budapestre
Hazai Samu honvédelmi miniszter is.

Minisztertanács.

A magyar kormány tagjai ma délután minisztertanácsot tartottak, amelyen szóba kerültek azok a tárgyalások, amelyeket Hazai Samu a véderőprovizórium tárgyában a bécsi körökkel folytatott.

Lukács tárgyalásai.

Budapest, május 13.

(Saj. tud.) A Magyar Hírlap Justh Lukács-féle tárgyalásokról azt írja, hogy a kibontakozás nem fog megtörténni, mert a Justh párt nem fogadhatja el a miniszterelnöknek a választójogi javaslatát. A tervezetből ugyanis hiányzik első sorban az activ választók joggal bírók meghatározása, hiányzik a választási eljárás, a választási bíráskodás, a kerületek beosztása és végül az incompatibilitás. Lukács különben kijelentette, hogy ezt a javaslatot sem tekinti véglegesnek, mert kész újabb javaslattal is előállani. Az ellenzék különben a jelenlegi javaslat felett sem döntött még. Ha az ellenzék elfogadja a javaslatot úgy először az ujonclétszám megajánlási javaslatot, azután a véderőreformot és végül a választójogot fogják tárgyalni.

Budapest, május 13.

(Saj. tud.) Lukács ma déli 12 órakor felkereste Kossuth Ferencet a lakásán. A tanácskozásról a Magy. Tud. a következőket jelenti:

— Lukács László fél 2 óráig volt Kossuth Ferencnél, akit a tárgyalások meneléről tájékoztatott. Kossuth a tárgyalásokról bővebben nem nyilatkozott.

Ime a terv szerint végrehajtott hadjárat. Aki e t a rombolást intézte, előre kidolgozott haditerv szerint dolgozott. S mi? Mi kapkodunk, tépelődünk és nem tudjuk azt, hogy mi tévők legyünk. Ha ketten hárman összejövünk, beszélgetünk egymással, hogy ennek vagy annak így vagy amúgy kellene lennie, de azért eszméit se tesszük, mert mindegyikünk külön-külön akarja megjavítani a mai társadalmat. Már pedig szervezett erővel szemben, csak zárt sorokban hadakozhatunk. Az egyesek hamarosan elvérzenek a csatatéren, a tömeggel már nehéz elbánni.* S ez a népszövetség egyik leg-szebb feladata. Zárt sorokba tömöríteni, egy hatalmas szervezetté tenni a darabokra szétszúrt katolicizmust! Ne ijedjen meg senki a népszövetség szerény hangzása nevétől, ne kicsinyelje senki szerény terjeszkedését, mert céljai magasabbak feladatai fenségesek.

A népszövetség szerény keretei között ki-nevelődünk önértékes katolikusokká.

A népszövetség a katolikus meggyőződésű egyének gyakorlótere és hadiiskolája.

Szinte nevetségsszámba megy, hogy mikor az ujoncotok október elején katonákhoz behívják, a legényt járni tanítják. Csodálattal né-

* S mint mond Krisztus? O jelöli meg az utat, ő írja elő feladatunkat; »Legyetek egyek, mint én a ti mennyei atyátok is egyek vagytok.«

zük: nini, hát ez az ember huszonegy éves koráig járni se tudott? De-hogy nem tudott, csak az a baj, hogy a tömegben nem tud lépést tartani. A népszövetség is az elején kezd a dolgot; előveszi a tagokat, kiképezi katonákká, hogy a tömegben lépést ne tévesszenek. Sajnos, de való, hogy ma már minden egyes embert külön kell kapacitálni, külön kell kiképezni, nem azért, mintha nem volna meggyőződve a Krisztusi tanok fenségéről s örökké valóságáról, de a háttérben ott látjuk azt a de szöcskát lebegni: mit szól hozzá a világ? Pedig nincs okunk semmi bujkálásra, legkevésbé kétségbeesésre s a szabadság elve alapján, ha Péternek meg van engedve szabadkőművesnek lennie, miért nem volna szabad Pálnak keresztény katolikus meggyőződést vallania. S a mint Péter tiszteletet vindikál magának meggyőződése részére, ugyanezt követelhetjük mi is; és követelünk is.

De ha az ujoncot meg is tanítják járni, még nem bocsátják a háborúba. Meg kell ismerkedni védő fegyverével s meg kell tanulnia a támadó technikát. A napokban hozzám jött egy tetőtől-talpig katolikus és igen kedves barátom. »Te — ugymond — igen heves vitám volt, egy uri emberrel, bárcsak ne vitatkoztam volna, mert vesztes maradtam.« Nos és mi körül folyt a vita? kérdém. Az inkvizíció

IZLEŚES

costüm, blous, alj, pongyola, gyermek és leányka ruhakülönlegességek legolcsóbban Hevesi Párisi divatruházában Zöldfia-u. szerezhethők be.

Fehér cégtábla.

Moskovits cipőruházattal szemben

Sárga kirakatok.

Megalakult a Kath. Népszövetség.

Fényes, aranybetűkkel szeretnők a Tiszántúli hasábjain, megörökíteni és világgá kürtölni, hogy Nagyváradon, Szent László városában megalakult a Katholikus Népszövetség.

És a vasárnap, május tizenkettedike nagy jelentőségű nap, amely ünnepe volt nemcsak Nagyvárad katolikus társadalmának, hanem pirosbetűs napja a keresztény restauráció történelmének.

A megalakuláson hatalmas, mintegy másfélszer emberből álló tömeg volt ott és ez a nagy embersereg egy volt lelkében, szívében, gondolatában, érzésében, meggyőződésében, ugyanazon eszmék tüze égott a szemében, ugyanaz az igazság fogta meg a lelkét. A meggyőződésnek, az igazságnak az ereje ritkán hat az emberre ilyen imponálóan, mint ott azon a gyűlésen, a premontrei főgimnázium keresztény, máriás dísztermében.

Szívéből kívánjuk, hogy annyi acélos energia kitartás és buzgalom legyen a Népszövetség munkájában, küzdelmében, amennyi izzó hit, tüzes lelkesedés volt az alakuló gyűlésen és akkor a jó Isten segítségével nagyot fog haladni a keresztény restauráció áldásos munkája.

Az alakuló gyűlés lefolyása.

Sűrű rajokban öszelött a tömeg az Urután a főgimnáziumba és öt órára már zsúfolásig, szorongásig megtelt a hatalmas díszterem a társadalom minden osztályából való férfiak és nők seregével. Ott voltak a többek között Székely János, dr. Karácsonyi János, Spett Gyula, Bundala Mihály, Karsch Lollion kanonokok, dr. Vucskics Gyula tb. kanonok, Dus László, az urak és jogászok Mária-kongregációjának a tagjai, azonkívül a budapesti, szegedi, egri és debreceni kongregációk itt időző tagjai stb. stb.

Pontban 5 órakor ezernyi tömeg ajkán

körül; szememre hányták, hogy ha azok a moribbóli katolikusok lettek volna, nem kinőtték volna őket, de mert nem hajoltak Krisztus tanaihoz, azért kicapták őket a kópádra. Nagyön szeretnék egy oly elfogulatlan könyvet olvasni, mely ezt a kérdést megvilágítja!

Kérdem most már: vajon ez az én tisztelt jó barátom érdeklődött volna ezen reánk nézve oly fontos kérdés iránt, ha ő hadiiskoláját nem a népszövetségben végezné? Ugye nem! Ez a baja igen sokunknak, hogy először vallásunk tanáival, másodsor a vallásunk ellen szórt rágalomkal cáfolatával nem vagyunk tisztában. De mihielyt megismerkedünk a támadó fegyverekkel, azonnal meg kell ismerkednünk a védő fegyverekkel.

A külső munka még fontosabb; a négy fal között megerősödött meggyőződésünk a külső világban elementáris erővel kell, hogy kitörjön. — Reánk katolikusokra nézve az a szerep vár a társadalomban, aminő szerepe van a konhasónak a háztartásban. A természetrajzban olvasuk: a konyhasó a háztartásban a legfontosabb ásvány; e nélkül ételeink élvezhetetlenekké válnak s a gyomorra nézve emészthetetlenekké. A legfőbb ideálunk, Krisztus urunk azt mondta tanítványainak: ti vagytok a föld sava. Valóban isteni hasonlat, méltó az istememberhez. — Képzeljük háztartásunkat

zugott fel a *Hymnus* fenséges imádsága, amely után dr. Karácsonyi János

megnyitó beszéde

hangzott el.

— Több mint negyven éve, — ugymond — hogy az isteni Gondviselés engem Nagyváradra rendelt és 30 éve hogy a város katolikus polgárságát megismerni kezdtem. Már ekkor sokszor gondolkoztam azon, hogyan lehetne a város katolikusait egyesíteni, tömöríteni. Mert minél tovább nézem az életet, minél többet forgatom a történelem lapjait, annál inkább megerősödik bennem a meggyőződés, hogy az ország összetartó kapcsa a magyar katolikus.

Nem akarom mások érdemeit kisebbiteni, csak megállapítom azt a nyilvánvaló tény, hogy Magyarország nem romboló, hanem építő kulturális fejlődésének munkása a katolicizmus. És ezt a katolikus magyarságot, amely ma nincs a régi erejében, meg kell menteni. Erre alkalmas, ezt akarja a katolikus Népszövetség.

— Akarjátok-e tehát katolikus magyar testvéreim, hogy a Katholikus Népszövetség itt Nagyváradon megalakuljon?

Harsogva, lelkesen zugott a felelet:

— Akarjuk!

— Ezen egyhangú felkiáltásra a Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetét megalakultnak jelentem ki és indítványozom, hogy válasszuk meg helyi igazgatóul dr. Krüger Aladár. Zugó, hangos éljenzés közben tüzte fel dr. Karácsonyi Krüger Aladár mellé a népszövetség jelvényét.

Dr. Krüger Aladár a megválasztott helyi igazgató vette át most a gyűlés vezetését és a következő, lélekéből fakadó szavakat intézte a jelenvoltakhoz:

Keresztény magyar Testvéreim!

Ebben az ünnepélyes pillanatban, amikor Nagyvárad keresztény közönségének cselekvő szervezete megalakult, nem hagyhatja el ajkam más szó, mint: *köszönöm*. Ez a megválasztásom biztatás lesz a jövőre nézve. Most, a megalakulás pillanatában 1073 tagja van a Népszövetség nagyváradai szervezetének. (Eljen.) A mi jelszavunk a cselekvés, zászló Szent László

só nélkül! Es nézzük a mai társadalmat önzértes katolikusok nélkül.

Nemde ugyanaz a viszony? A mai társadalom tanyar emészthetetlen, hiányzik belőle a só, a telebaráti szeretet melege, az egymás megértése, a közös munka annak a boldog országnak megalakítására, amelyet Megváltónk is Isten országának nevezett és a melyhez más egyebek hozzáadnak nekünk. Igen ám, de ez csak akkor lesz letetséges, ha mi minél többször egymással találkozunk, egymás nézeteit kicseréljük, egymást szeretettel megértjük. Közös munka nélkül ma nincs erőteljes élet s bennünk sokáig csak azért nem volt élet, mert tartózkodtunk a közös munkától.

Hölgyeim és Uraim tömörüljenek, dolgozzanak Krisztus országának megteremtésén, mindig bátran habozás nélkül előre, félszeme a cél felé fordítva, félszemmel a Golgotán szenvedő Krisztusra tekintve, de mindig csak előre és egyetértéssel. Majd támadni fogják Önöket, hogy megakarják bontani a felekezeti békét, ne ijedjenek meg, ne csüggedjenek, mert mi oly országon dolgozunk, mely nem e világból való, tehát meg se bonthatjuk e világot.

Ex értelemben üdvözlöm a Katholikus Népszövetség nagyváradai szervezetét s működésére a jó Isten áldását kérem.

tiszta lobogója, fegyverünk az igazság, az erős hit, a szent meggyőződés és adja Isten, hogy ennek a tábornak működése nyomán Nagyvárad ismét Szent László városa legyen.

Ezután egyhangú lelkesedéssel választották meg helyettes helyi igazgatóvá dr. Popity Jánost, jegyzővé Székely Lajost és pénztárossá Zöldi Bertalant.

A csoportvezetőket az igazgatóság fogja kiválasztani.

Az elnök helyi igazgató felkérésére dr. Zalay János a debreceni szervezet kiküldöttje mondta el nagy, mély hatást keltő beszédét a *Katholikus Népszövetség feladatai* címen, amelyet mai tárcarovatunkban közlünk.

Szalánczy beszéde.

A központ kiküldöttje Szalánczy Andor szekerestő volt a következő szónok. Egyszerű, keresetlen, tözsgyökeres magyarsággal beszél, igazán a néphez szól és beszédének igazsagai egyerre megragadják a lelkeket. Lebilincselte hallgatóit élvezettel hallgatták minden szavát, szellemes kiszólásait, és mikor beszéde végén felugrott az éljen, szinte érezni lehetett, mennyire együttéreznek a katolikus mozgalmak agilis, lelkes, kiváló vezetőjével.

A *katholikus társadalmi szervezkedésről* beszélt beszédének tartalma a következő:

— Miért kell a katolikus Népszövetség? Ha erre akarunk felelni, olvassuk el a lapoknak közleményeit erről az imponáló gyűlésről. Körülbelül ezeket fogjuk olvasni: Összeült itt 5 pap, 5 papszakácsné, vagy 6 harangozó. Mi tudjuk, hogy ezek kézzel fogható hazugságok és mi mégis elolvassuk, megvesszük e lapot, amelyeket ellenségeink adnak a kezünkbe.

Vegyük már észre ellenségeinket és szervezkedjünk. Azt mondják, hogy alkotmányos állam vagyunk és amikor mi is szervezkedünk, nemcsak a malterkanalások, akkor feljajdulunk, hogy itt a világ vége. Szállóige, hogy a többség dönt, mi többségben vagyunk és mégse döntünk? Hogy ez a többség csakugyan többség legyen, azt akarja a Népszövetség. Szabad, boldog keresztény országnak akarjuk megtartani ezt az országot. Mért oly nehéz az élet, mert kivetkőztették az országot keresztény jellegéből, elvetették a nép megrontásának a magvát. Szociális kérdések vannak ma az előtérben, csak hogy azt látjuk, hogy ez a szocializmus üzletet csinál. A Népszövetség a keresztény szociális eszméktől van átitatva és hogy ezt mennyire gyakorolja is, legjobban bizonyítja az a körülmény, hogy a múlt évben a jogvédő irodája 28,000 ember ügyes-bajos dolgát intézte el.

Frappáns hasonlattal mutatta ki, hogy mennyire félre tudnak bennünket vezetni ellenségeink. De ezután már nem lesz így. A Katholikus Népszövetség erős öntudatos szervezetben egyesíti a katolikusokat. A Népszövetség nem pártmozgalom, a katolikus világtalálkozásban élők hatalmas, egységes, szervezete. Zászlója a Kereszt, vezérlő eszméje az Evangelium igazsagai, és zászlója a Szeretet parancsa:

Szeresd a te Urad, Istenedet és szeresd felebarátodat.

A szünni nem akaró lelkes éljenzés után Kresnerics Gy. Ferenc, a debreceni népszövetségi szervezet tüzes lelkű és tüzes szavú igazgatója tartott beszéde nagy feladatainkról. A lelkeket felrázó, lélektől fakadó beszédet holnapi számunkban fogjuk közölni.

Dr. Popity János

a Népszövetség helyettes igazgatójának szó-

A legújabb

tavaszi czipő újdonságok

MOSKOVITS

Szabott

Telefon 687

Bémertéri fióküzletében.

gyári egységáruk.

Telefon 687.

noklata következett most. Dr. Popity kiváló szónok, erős, szép baritonhangja szinte arra termett, hogy azokat a meggyőző, nagy igazságokat, amelyek összehoztak és összetartják a népszövetséget, az ő ajkairól halljuk. A Katolikus Öntudatról szóló beszédét a következőkben közöljük:

Az Isten megteremtette az embert úgy, hogy a biblia tanítása szerint agyagból testet formált és halhatatlan lelket lehelt bele. A megalakulás által itt is meg van formálva a test, kész a keret, meg van a szervezet, legyen annak a szervezetnek lelke az egységes katolikus öntudat. Ha a szervezet egységes lesz gondolkodásában, egységes működésében, erőifejtésében, akkor ez a szervezet a keresztény magyarság érdekeinek, törekvéseinek, eszméinek, igazságainak, elveinek és hagyományainak, jogainak és kulturális hivatottságának védelmében egy olyan jelentékeny, működő erőt fog képviselni, mely pusztán azzal, hogy van és azzal, hogy tudja róla, hogy van, képes lesz az ellenséges törekvéseket megbénítani és lefegyverezni.

A katolikus öntudat azonban ebben a társadalmi tényezőként szereplő alakjában csak akkor lesz meg mint eleven, hatékony erő, ha teljes ismeretével rendelkezik a szervezet minden tagjában és minden tagja által a közélet összes megnyilvánulásaiban azoknak az igazságoknak és erkölcsi elveknek, mely igazságok és elvek által az ezeréves keresztény magyar kultúrát itt megteremtettük és annyi viszontagság közt annyi áldozat árán megtartottunk és fejlesztettünk, mely igazságok és elvek védelme mi reánk, ma élő keresztény magyar nemzetekre van bízva.

Ha az ellenséges tábornak volna egy Krisztusa, fel fogásuk, céljaik, szándékaik és törekvéseik igazolására, ha az övék volna az evangélium dicsőséges tanítása és annak ereje, ha az ő hátuk megett állna a két ezredéves mult a maga egyszerű alkotásaival, le nem tagadható, el nem vitatható hatalmas tényeivel, kulturális eredményeivel és értékeivel, vajjon volna-e, lehetne-e csak irmagja is annak a fel fogásnak, világnézetnek és azoknak a céloknak, melyeket mi képviselünk olyan intenzív, mindent támadni elszánt küzdelem után, melyet ellenünk folytatnak. Bizonyára nem. Amde Krisztus a maga világtörténelmi megjelenésében és jelentőségében egészen a miénk, miént a négy evangélium, minket igazol a katolikus egyház két évszázados multja, minden kulturális nagy értéke és eredménye. Micsoda hatalmas igazolás ez számunkra. Mert ezek valóságos tények s az ellensége csupán a tagadás szelleme és a rombolás dühe.

Az az öntudat, mely ezekből a tényekből táplálkozhatik, ha felajzza a szívünk hurjait, ebbe a hurokba a modern idők minden problémája belemarkolhat, ebből az érintésből kicsendülő akkord a diadalmas keresztény világnézet legjobb himnuszát fogja zengeni ebben az országban, a magyar hazában, annak minden hű fiában.

Dr. Krüger Aladár záróbeszéde.

Az impozáns, nagyszerű hatású alakuló gyűlésnek, az elhangzott gyönyörű beszédeknek méltó befejezése volt dr. Krüger Aladár helyi igazgató záróbeszéde, amely igazán ragyogó koronája volt mindannak, amit eddig láttunk és hallottunk.

Es ezzel minden meg van mondva. Itt az ő nevével már nem találunk más új és kifejezőbb dicsőítőszót, de talán nincs is és ez a legnagyobb dicsőítés és elismerés neki, a Népszövetség nagyváradi vezérének.

Dr. Krüger Aladár záróbeszédében mindezek előtt indítványozta, hogy a megalakításról táviratilag üdvözljék a megyés püspököt (viharos éljenzés) és a népszövetségi központot.

Köszönetét fejezte ki dr. Karácsonyi Jánosnak a gyűlés megnyitását, a káptalalan megjelent tagjainak és a szónokoknak. A szónokok beszédeinek tanulságát egy mesében foglalta össze, melyet a talmudból vett. A fák siránkoztak, hogy jön a fejsze és kivágja őket. Egy öreg fa megszólalt: Mit keseregtek? Hiszen a fejszének mi adjuk a nyelét! Ne adjatok nyelvet a fejszének, — akkor nem lesz mit félünk tőle. Így vagyunk mi keresztények is. Harsanjon fel a gyűlésből egy kiáltás: nem adjuk mi keresztények az ellenünk törő fejszének nyelvet sohasem!

Ezer ajak egyszerre kiáltotta lelkes tapsok közt:

— Sohasem!

Majd azt bizonyította Krüger, hogy a katolikus akciót a vallásos protestánsok is rokonszenven kísérik és lekesítő szavakkal berekesztette a gyűlést, mely a szózat hangjai mellett ért véget.

A bankett.

A lelkes hangulatban véget ért alakuló gyűlés után esti 8 órakor bankettre gyűttek egybe a népszövetség tagjai a Karger-féle nyári vendéglőben. A hatalmas belső terem kicsinynek bizonyult s a széles terraszt is meg kellett teríteni.

A vacsora kedélyes társalgás közben esti 10 óráig tartott.

A felköszöntők sorát dr. Karácsonyi János kanonok nyitotta meg, aki lelkes lelke egész szeretetével üdvözlö a fiatal Nagyváradi Katolikus Népszövetséget. Emeli poharát a Népszövetség kiváló erőiből összeállított új tisztikarára.

A tapssal fogadott első felköszöntőre dr. Krüger Aladár, a Népszövetség helybeli igazgatója mondott fogadj Isten!

A debreceni vedégek nevében dr. Zalay állott fel, hogy megköszönje a szíves ovációt. Ilyen impozáns megalakulás után a legfényesebb jövőt reméli a nagyváradiaknak. De kérréssel fordul a nőkhöz, hogy ők is támogassák ezt a szövetséget.

Utána dr. Popity János emelkedett szólásra. Lendületes dikciójában elismeréssel szól a nagyváradi plébánosok működéséről, kiknek munkája előkészítette a Népszövetség útját, élteti a lelkeskedő papságot.

Erre dr. Vucskics Gyula válaszolt s megköszönte a szíves megemlékezést. A Népszövetség csak folytatása és kiegészítése a lelkipásztori munkának és erre Isten áldását kéri.

Gálffy Sándor főreáliskolai hittanár lelkesíti a közönséget. Addig nem szabad nyugodni, míg minden keresztény keblén ott nem ragyog a Népszövetség jelvénye a kereszt. Elteti Szalánczy Andor szerkesztőt.

Szalánczy Andor általános érdeklődés közepette a kölcsönös megbecsülésre ürti poharát.

Dr. Mendelényi Béla élénk derűtlenség mellett aposztrofálta a Nagyváradi Naplót, mely éppen az ellenkezőjét éri el lelketlen igazgatásával. Lelkes éljenzés közepette élteti a Tiszántul szerkesztőségét.

Meg kell emlékeznünk egy egyszerű ember lelkének frappáns megnyilatkozásáról. Protestáns léteire lelkes híve a keresztény mozgalmaknak. Ihletes csöndben írta le azt az örömet, amikor gyermekei imádkozni tanulnak.

Ezután dr. Krüger Aladár elbucsuztatta a távozó debreceni vendégeket, akik éljenzés alatt kivonultak a tereméből. Az egybegyűlt népszövetségi tagok pedig egy óra mulva testvéri szeretettel váltak el s egy gyönyörű nap gazdag emlékével tértek nyugovóra.

UJDONSÁGOK.

Bérmálás Derecskén.

Vasárnap Derecskén folytatta bérmantáját gróf Szechenyi Miklós megyés püspök. Az egyházi ünnepély, de meg az illusztris vendég érkezése már a kora reggeli órákban meglátzott a község külső képén is. A középületek fel voltak lobogózva.

Reggel 9 órakor már a bérmálándók a templom előtt voltak összegyűlve és várták a főpásztort, kit Sárkány József plébános fogadott. Pontban 9 órakor érkezett meg automobilján gróf Szechenyi Miklós, aki egyenesen a templomba ment ahol misét mondott. A megyés püspök kíséretében ott voltak Grócz Béla főesperes kanonok, Lopussny Gyula tb. kanonok, Brém Lőrinc pápai tb. káplán, dr. Mazurek Gyula cerimoniaris. Debrecenből ide érkezett Gróf Ferenc prépost kanonok is. Szentmise és szent beszéd után kezdetét vette a bérmálás szentségének kiosztása, mely háromnegyed 11 órakor ért véget.

A bérmálási szentség kiosztása után a tisztelgő küldöttségeket fogadta a megyés püspök. A tisztelgők sorát a katolikus egyházközség és iskolaszék nyitotta meg.

A küldöttség nevében dr. Buday József ügyvéd üdvözlötte a főpásztort. Tisztelegtek a református egyház Vadon Béla ref. lelkész vezetésével, a zsidó hitközség Söfer Sámuel vezetésével, a főszolgabírói hivatal Balázsházy Iván, a járásbíró Gyula, a derecskei előjáróság Békési Sándor főbíró vezetésével. A tisztelgések után látogatásokat tett a püspök Balázsházy Ivánnál, dr. Buday Józsefnél, Vadon Józsefnél és Békési Sándor községi főbíróknál.

A látogatások után ebéd volt a plébánián. Az ebéd a püspök kísérein kívül részt vettek Balázsházy Iván, Szentiványi László, dr. Molnár István, dr. Buday József, Györfi Sándor, Katona János, Vadon Béla, Jakó Gyula, Fürt Imre, Géher Béla, Békési Sándor stb.

Ebéd után 3 órakor vett búcsút megyéspüspökünk és hazautazott székhelyére.

* **Keresztjáró napok.** Tegnap, a keresztjárás első napján derült idő kedvezett a szép ájtatosságnak s a körmenetnek. A székesegyháztól az olasz plébánia templomba vonult a körmenet, amelyet Szechenyi Jenő pápai praelátus vezetett s az olasz plébánia templomban szintén a pápai praelátus tartotta az ünnepélyes szent misét s Bakator József káplán prédikált. A körmenet az isteni tisztelet végeztével visszatért a székesegyházba. — Ma, kedden az olasz plébánia templomból a premontrai rend templomába vonul a körmenet, ahol az ünnepélyes szent mise után Smetka L. Odön háziasszony, főgymnáziumi igazgató tartja a szent beszédet.

* **Új postahivatal.** Oláhszentmiklóson a postai teendőket eddig egy ügynökség látta el, de most már a nagy forgalom miatt nem képes. Ezért úgy segített a bajon az igazgatóság hogy postahivatallá alakította át az ügynökséget.

* **Teljes éjjeli táviratszolgálat Nagyváradon.** Nagyvárad város fejlődött kereskedelme, ipara s élénk társadalmi élete már régen hiányát érezte annak, hogy éjjel 11 órától reggel 8 óráig a táviratforgalom szünetelt, holott az ország sokkal kisebb jelentőségű városai már régen be volt hozva a teljes éj-

jeli távirat forgalom. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara az utóbbi időben sokat foglalkozott ezzel a kérdéssel s egyik teljesüléséből kifolyólag kellőleg megindokolt felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez, amelyben kérte, hogy Nagyváradon teljes éjjeli távirat-szolgálat rendeztesse be. A kamara akciójának meg is lett a kívánt sikere s csütörtöktől, május 16-tól kezdve Nagyváradon a lőpostahivatalnál, egész éjjel lesz távirat fel- és leadás. Ugyancsak a kamara akciójának eredménye, hogy május 16-tól Nagyváradon is lehet távirat-leveleket feladni. Ezekre nézve a posta távirat-igazgató a következő hirdetményt adta ki:

A nagyvárad 1. számú (uri-utcai) posta-távirat és távbeszélő hivatal, mely eddig csak éjjeli 12 óráig tartott távirat-szolgálatot folyó évi május hó 16-tól kezdődőleg éjjel-nappal a közönség rendelkezésére fog állani. Ezen időtől kezdve tehát nemcsak a távbeszélő, hanem a távirat is folytonos szolgálatot tart. Erről Nagyvárad város közönségét oly hozzáadással értesitem május hó 16-tól kezdődőleg Nagyváradon is lehet távirat-leveleket feladni. Az u. n. távirat-levelek az éj folyamán távirati úton továbbíthatnak rendeltetési helyükre s ott másnap reggel, lehetőleg már az első indítással, úgy kézbesíttetnek mint a közönséges levelek. A távirat-levelek díja szavankint 2 fillér, távirat-levelekenként azonban legalább 60 fillér. Nagyvárad, 1912. május 11. *Siket Traján*, m. kir. posta-távirat-igazgató.

* Az ipartestületi elnök választása

A nagyvárad ipartestület vasárnapra tüzte ki az elnökválasztást, hogy betöltsé néhai *Bertsey György* helyét. Az ülést *Cser János* alelnök nyitotta meg s konstátálta, hogy az elnökválasztást nem lehet megejteni, mert alig jött össze 30 ipartestületi tag, holott az elnökválasztáshoz a tagok többségének, tehát mintegy 800 tag jelenléte szükséges. Így az elnökválasztást a jövő vasárnap, május 19-én tartják meg, tekintet nélkül a megjelentek számára. A választáson ezúttal azért jelentek meg oly csekély számmal, mert a tagok úgy is tudták, hogy első alkalommal nem lesznek jelen kellő számmal. Ez a hét különben nagyon kedvez azoknak, akik *Szabó Károlyt* akarják megválasztani, mert tevékeny munkát fejthetnek ki jelöltjük érdekében s most már majdnem biztosra vehető, hogy *Szabó Károly* lesz az ipartestület elnöke. A szűz bizottság felhívásokat bocsátott ki az iparosokhoz, amelyben *Szabó Károly* megválasztását ajánlják.

* **Kettősvágány a nagyvárad vasútállomások között.** Az 1881. évi XLII. t.-c. 34. §-a alapján közhírre teszem, hogy a Magyar államvasutak Nagyvárad-Nagyvárad-velencei II-ik vágány céljaira szükséges területekre nézve a törvényes kisajátítási eljárást a Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 22287/1912 III. sz. a. elrendelte. A kisajátítási eljárás határidejűl Nagyvárad város közigazgatási bizottsága 1912. évi május hó 30-ának délelőtti 10 óráját összejeveteli helyül pedig Nagyvárad város székházának bizottsági termébe jelölte ki. Erről az összes érdekelteket azzal értesitem, hogy a vonatkozó tervek és költségvetések valamint a kisajátítandó területek összeírása 1912. évi május hó 14. napjától kezdődőleg a város tanácsának közigazgatási kiadójára hivatalos helyiségében közszemlére vannak kitéve s azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők és az érdekeltek a tárgyaláson saját érdekeikben annál is inkább jelenjenek meg, mivel a tárgyalás távolmaradásuk esetén is megtartatni fog. Nagyvárad, 1912. május 11. *Rimler Károly*, polgármester.

* **Házasság.** Dr. *Tóth Ferenc* ügyvéd vasárnap tartotta esküvőjét *Puskás Ida* özvegyvel a velencei ref. imaházban.

* **Verner Kálmán vizsgálata a magyarországi járásban.** A megyei árvászéki elnök tegnap kezdte rendes felülvizsgálati körutját a megyében. Tegnap Magyarcséken vizsgálta meg a községházán az árvaugyek kezelését. A vizsgálat folyamán mindent a legnagyobb rendben talált az elnök.

* **Eljegyzés.** *Kovács Ernő* közokmányi tisztviselő eljegyezte *Dáskál Szilárd* békésgyulai gyáros leányát *Mariskát*.

* **Az üzletek 7 órai zárása.** A kereskedelmi alkalmazottak kérelmére a nagyvárad kereskedők, a fűszerkereskedőket kivéve, elhatározták, hogy nyáron este fél 8 órakor, télen pedig 7 órakor üzleteiket bezárják. Ugyálszik, hogy a szociálisták nincsennek megelégedve, hogy a béke így létre jött s újabb harcba tüzelik a kereskedelmi alkalmazottakat. Vasárnap a kereskedelmi alkalmazottak értekezletet tartottak a kereskedelmi és iparkamara helyiségében, amelyet zsúfolásig megtöltöttek. Dacára, hogy a kereskedő alkalmazottak elég intelligensek ahhoz, hogy a saját érdekeiket megvédjék, dr. *Rozvány Jenő* ügyvéd, szocialista vezér tartott hosszú beszédet az alkalmazottakhoz, amelyben azt fejtette, hogy ne elégedjenek meg a fél 8 órai bezárással, hanem követeljenek az általános 7 órai zárót. Kikelt az ellen, hogy egyes üzlettulajdonosok, akiknél nincs alkalmazott, nem zárnak be fél 8 órakor. Felhívta a hallgatóságot, hogy ezek ellen járjanak el bojkottal s más eszközökkel, amelyet nem kell részleteznie. Osodáljuk, hogy a rendőrség képviselője nem vette észre ezt a burkolt célzást, amely mást nem sejtethet, mint tüntetést, az üvegipar előmozdítására. Gunyolta a rendőrséget, hogy még az ilyen üzlettulajdonosokat védelmébe veszi. Ezután még többen beszéltek. Elhatározták, hogy a mozgalomba bevonják a fűszerkereskedőket is s küzdenek a 7 órai zárásért.

* **A vármegye közgyűlése.** Bihar-vármegye törvényhatósága holnap tartja meg rendkívüli közgyűlését. A közgyűlést megelőző szakosztályi ülések ma lesznek. Ugyancsak ma tart ülést a nyugdíj bizottság is, melyen *Szathmáry Király Andor* nyugdíjazás iránti kérelmét fogják tárgyalni.

* **Tanulmányut Feketeerdőre.** A nagyvárad női kereskedelmi iskola növendékei ma kirándulásra mennek. Ez alkalommal a feketeerdői üveggyárat tekintik meg a növendékek. A kiránduló csapatot *Rechné Bauer Zsófia* igazgatónő fogja vezetni.

* **Körösbefutó gyermek.** Tegnap délután a tóparti határban a Körös partján játszódott *Forbely János* 10 éves gyermek néhány pajtásával. A kis fiú a parton megcsuszott és beleesett a folyóba. Szerencsétlenségére azon a helyen éppen örvény volt, mely pillanat alatt elnyelte. A kisfiú emberek a szerencsétlenség helyétől csak jóval lejjebb találták a gyermek hulláját.

* **Halálozás.** Öszinte részvétellel értesülünk egy derék iparos polgár: *Stettner István* berkecskés és kádármester haláláról. Az elhunyt az érettségi vizsgálat letétele után nem törtétt hivatal után, nem kereste a lateiner pályát hanem iparos pályára lépett s apja műhelyét átvéve, igyekezett az iparnak becsületét szerezni. Mint képzett intelligens iparos tevékeny részt vett az ipari mozgalmakban. Emellett mint kiváló szőlőtermelő érdemeket szerzett Nagyvárad szőlőművelésének fejlesztésében s a Nagyváradon tartott gazdasági kiállításon is kitűnt szőlővel és boraival. A derék, élete javakorában levő férfi életét pár évvel ezelőtt súlyos idegbetegség támadta meg s azóta csendesen élt a tragikus csapás által mélyen sújtott családjá gondozásában. A jobb sorsra érdemes embert végre tegnap, 43 éves korában

szenvedéseitől megváltotta a halál. Elhunytát özvegye *Kernáts Matild* és két árvája, valamint édesanyja és nagyszámu rokonsága gyászolja. Temetése holnap, szerdán, május 15-én délután 4 órakor lesz a Kapucinus-utcai gyászház-tól, s leikiüdvéért pénteken, május 17-én délelőtt 9 órakor a Szent László templomban lesz a gyászmise. A családi gyászjelentés a következő:

Özvegy *Stettner Istvánné* szül. *Kernáts Matild* gyermekei *Matild* és *János*, édesanyja özv. *Stettner Sándorné* szül. *Palatinusz Erzsébet* testvérei és sógorai *Stettner Erzsébet* és férje, *Kiss István* és gyermekei, *Stettner Irma* férj. özv. *Gyalokay Antalné*, dr. *Stettner János* és neje *Frankó Margit* és gyermekei, anyósa özv. *Kernáts Jánosné* szül. *Gőcsey Juliánna*, sógora *Bernát Ferenc*, ugyancsak számos rokonai nevében legsúlyosabb fájdalommal tudatjuk, felejthetetlen jó férj, legjobb édesapja, fiú, testvér, vő sógor és rokonuk *Stettner Istvánnak* f. hó 14-én délután 4 órakor, hosszas szenvedés és a halotti szentségek felvétele után, életének 42-ik, boldog házassága 17-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 15-én délután 4 órakor fogtak a róm kath. egyház szertartása szerint Kapucinus-utca 7. sz. gyászházán beszenteltetni és az újvárosi központi temetőben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 17-én d. e. 9 órakor fog a Szent László templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1912. évi május hó 13. Aldás és béke poraira.

* **Jégverés a megyében.** Tegnap délelőtt szokatlan hőség uralkodott az egész vármegye területén. Délután 2-3 óra között egyszerre elborult az ég és világos szürke felhők torziosultak mindenfelől. Három órakor Magyarcséken oly sűrű jég esett, hogy egy negyed óra alatt lapáttal lehetett hányni a jeget. Az élesdi járásban szintén nagy jégeső volt. A jég a gyümölcsben nagy károkat idézett elő.

* **Hittanári vizsgálat.** A hét folyamán a püspöki rezidenciában kiváló sikerrel tették le a hitanári vizsgálatot. *Lipsey Gyula* nagyvárad zárdalelkész, *Ponner Antal* békési, *Domanek Pál* békéscsabai segélelkészek.

* **Morányi ácssegéd.** *Pataki Sándor* ácssegéd tegnap délután fél 5 óra tájban dr. *Grósz Menyhért* orvosnak lakásán *Bodnár Juliánna* szakácsnéra háromszor rálőtt. A golyó talált s a szakácsné nyomban összeesett. Dr. *Berkovits René* orvos részesítette az első orvosi segélyben. A sérült nőt beállították a bihar-megyei közokmányba. Sérülése súlyos. *Pataki Sándor* a tett elkövetése után sirva futott fel a redőrségre, hol önként jelentkezett s eladta, hogy tettét szerelmi bánatában követte el, azzal a szándékkal, hogy magát is löve lövi. Erre azonban már nem volt elég ideje. A rendőrség letartóztatta.

* **Elfogott országos tolvaj.** Igen jó fogást sikerült csinálni a szalárdi csendőrségnek tegnap Szolnokon. Az elfogott tolvaj a legveszedelmesebb utazó tolvajok egyike *Nagy Gábor*. Még március hó elején történt, hogy *Szabó István* és *Berce András* szalárdi gazdák *Ermihályfalvára* utaztak lovat venni. Utközben a vonaton megismerkedtek egy jól öltözött középkorú emberrel, aki *Nagy Gusztávnak* mondta magát. Nagy úgy mutatkozott be, mint sertés nagykereskedő. A vonaton úgy összebarátkoztak Nagyék, hogy *Szabó* meghívta őt *Ermihályfalván* egy rokonához, hogy ott háljon meg. Nagy a meghívást el is fogadta. *Ermihályfalván* *Pálfi Miklós* tanítónál szálltak meg. Nagy éjjel az ablakon keresztül megszökött,

ott felejtve emlékül a sétatárcáját, nem felejtve el azonban magával vinni Szabó Józsefnek 1500 koronáját. A csendőrség azóta állandóan nyomozott a tolvaj után. Egyetlen egy bűnjele a nádpálca volt a csendőrség birókában. Ezen a nyomom indult el a csendőrség és tegnap le is tartóztatta a tolvajt Szolnokon. A letartóztatás során derült ki, hogy Nagy egy országos szélhámos, aki ahol csak tehette mindenütt lopott. Nagyobb szabású lopást Kolozsváron, Temesváron, Szolnokon követett el.

* **A kamara értesítése.** A magy. kir. kereskedelmi muzeum igazgatóságának 12924. 1911. sz. átiratára való hivatkozással, tudomására adjuk az érdekelteknek, hogy mindazon cégek, amelyeknek a Simon Simota szaloniki céggel szemben követelésük van ebbeli igényüket a szaloniki cs. és kir. osztr. magyar főkonzulatusnál haladéktalanul bejelenteni el nem mulasszák, miután az említett cégtulajdonos elhalálozott. Nagyvárad, 1912 május hó 18. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: Sztrill Ferenc h. elnök. Dr. Sarkadi Lajos kamarai titkár.

* **Ryhliczky büntetését elfogták.** A budapesti Kereskedelmi Bank csalójának Ryhliczky Zoltánnak büntetése: Bauer-Bajor Lajos a csalás után egérszót vett és sikerült neki kijutnia Amerikába. Már azt hitték, nem is fog előkerülni. Most a véletlen juttatta a rendőrkézre. Newyorkban egy pincér felismerte s ötezer koronáért feljelentette. Így a rendőrség letartóztatta. Levélben egyezett meg a magyar származású pincér a Kereskedelmi Bankkal, hogy 5000 koronáért kézbejuttatja Bauert. Az osztrák-magyar konzulátus útján tartóztatták le Bauert s erről kábel táviratban értesítették a magyar igazságügyminiszteriumot s ennek alapján megindították a kiadatási eljárást. Egy államrendőrségi detektív a napokban Newyorkba utazik hogy Bauer kiadatási eljárásának megkönnyítésénél segítse.

* **Osszeszürkült napszámos.** Darányi Antal nádudvari illetőségi napszámos tegnapra viradó éjjel Pogány György kolozsvári-utcai kocsmájában mulatott hajnalig néhány társával. Összesen 100 korona körül adósságot csinált a kocsmában s mikor fizetésre került a sor, azt mondotty, hogy pénze nincs nála, hanem jöjjön vele a kocsmáros munkaadójához Szilágyi Dezső utcára, hol a bent levő munkabéréből kifizeti adósságát. Pogány György el is men a Darányival s magával vitte Ujlaki Sándor napszámost, Bakucz Sándor kömvést s eddig még ismeretlen két egyént, hol Darányi munkaadójától pénzt kértek, hol azonban azt a választ kapták, hogy nevezetnek csak 3 korona munkabére van benn. Ezt hallva Pogány György társaival kivonszolták Darányi Antalt az utcára s ott összeverték és megtaposták, hogy hogy a szerencsétlen ember most a biharmegyei kórházban eszméletlenül fekszik. Kihallgatni eddig nem lehetett. A rendőrség Pogány Györgyöt, Ujlaki Sándort és Bakucz Sándort letartóztatta s megindította ellenük a bűnvádi eljárást.

* **Agyonlőtte a mostoha apját.** Véres családi dráma játszódott le szombat este 7 órakor a bélfenyéri malomban. Bokor András malomtulajdonos első felesége halála után özv. Tarnóczy Sándornét vette feleségül. Tarnóczynek volt egy 18 éves Ferenc nevű fia is, akit szintén magával vitt Bokorhoz. Az esküvő utáni hetek elég jól teltek el, később azonban Bokor oly gorombán és lealázóan bánt második feleségével, mintha cselédje lenne. E miatt napirenddé kezdett válni a perpatvar Bokoréknál. Az anyjának Tarnóczy Béla mindannyiszor védelmére kelt, aminek aztán kellemetlen vére-

kedés lett a legtöbbször a vége. Szombat este mikor már nem forgott a malom kereké Bokor András megint veszekedést kezdett. Ez alkalommal Tarnóczy Bélába kötött bele a veszekedő természetű ember. Tarnóczy kapott is egy pár ütőleget Bokortól, amit azonban Tarnóczy visszaütött. Ez annyira feldühösítette Bokort, hogy beszaladt a szobába és onnan revolvert hozva ki, Tarnóczyra támadt. Mielőtt azonban Bokor használhatta volna fegyverét, Tarnóczy oda ugrott és kicsavarta a kezéből. E közben a revolver elsült. A golyó Bokor gyomrába fúródott. A megölt molnár vasárnap meghalt anélkül, hogy visszanyerte volna eszméletét. Még nem lehetett megállapítani, hogy Tarnóczy szándékosan lőtt-e mostoha apjára, vagy a dulakodás közben sült el a fegyver. A fiú a dulakodás közben szintén súlyosan sebesült meg, úgy hogy most ágyban fekvő beteg. A vizsgálatot folytatja a csendőrség.

* **Uj sport játék.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézügyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül LADÁNYI JÓZSEF puskműves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvételnek.

* **Trieszti kávépiac Nagyváradon** Aszodi Kossuth-utca. Vigyázat mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszodi trieszti kávé és tea behozatalának a 8 féle zamatu pörkölt kávéi a jogjobbak és legolcsóbbak. Motor üzemi pörkölés és darálás kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegeségei a legjobbak és legolcsóbbak. Főüzlet: Kossuth-utca, fiók: Kert-utca.

* **Bérma és áldozó ruhák és koszorúk** legnagyobb választékban. Hevesi Párisi divatruházában, Zöldfa-u.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzek és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

Rimanóczy műbutorgyár.

:-: Állandó bútorkiállítás. :-:

I. rendű tölgy és bükkfa parketta
saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserép-
kályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut,
saját ház.

:-: TELEFON: 796. :-:

Költségvetés díjtalan.

VOSZKA
cipői

mérték szerint hirnevesek.
Cégt. Ifj. VOSZKA FERENCZ
Telefon 11-33.

A bérálásra megérkeztek a legizlésebb és legmegfelelőbb, de egyuttal a legolcsóbb arany ékszerek és órák
Szilágyi Géza és Társa

órák, ékszerész

Rákóczi-ut 4. Helybeli és vidéki telefon 630.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: A cárnő.
Szerda: A cárnő.
Csütörtök délután: Cigánybáró, este: Kettő közül. (Ujdonság.)
Péntek: Kettő közül.
Szombat: Kettő közül.

A cárnő.

Sok mindentéle pletykát feljegyzett a történelem és hagyomány II. Katalin cárnőről. Egy csomót összeszedtek ezekből Biró Lajos és Lengyel Menyhért s irtak belőle egy tragikomikus szatírárt. Ebben azután nagyon furcsa színben tüntették fel a híres cárnőt, a kinek az esze mindig a férfiakon jár és egyáltalában nem válogatós, mindegy neki, ha gróf-e a kegyenc vagy közkatona. Az államügyekben az öreg kancellár az ujjai körül forgatja, de szívügyiben a legnagyobb önállósággal jár el. A kancellár a francia követet óhajtán a cárnő kegyeibe juttatni, mert a kievii egyezmény aláírására nagy szüksége volna a birodalomnak, de a cárnőnek egy fiatal lovastiszt tetszik meg s miután lehetetlennek látszik ezt a nyeregtől kiűtni, mindenki a maga pártjára akarja megnyerni. Alexej, a lovastiszt, félreismeri a helyzetét és tanácsadója akar lenni a cárnőnek, de kislát, hogy semmihez sem ért s nevetséges helyzetbe kerül. Az intrikus kancellár beves jenenetet produkál Alexej menyasszonya, a szép Annie és a cárnő között s az uralkodó kolostorba akarja küldeni vetélytársnőjét. Erre Alexej a lázongó nemesség élére áll s hatalmába keríti a cárnőt, aki ijedétségben minden kívánságuk teljesítését megígéri s a trónról is hajlandó lemondani. Az utolsó pillanatban megjelenik a kancellár a testőr ezredével, mire persze a cárnő elfeledkezik az ígéretekről s tömlöcbe vetik a lázadókat Alexejel együtt. A kancellár most elérkezettnek látja az időt, hogy bemutassa a fess francia követet a cárnőnek. A hatás nem marad el s az újabb szerelmében ellágyult asszony megkegyelmez mindenkinek, Alexejnek is, Annienek is, akik most már egymáséi lehetnek.

Az egészben véve nem érdektelen, de abszurd helyzetekben bővelkedő darabnak fő érdekessége Károlyi Leona urnő vállalkozása.

volt, aki koloratur primadonna létére a cárnő szerepében lépett fel tegnap este. Bizonyosak voltunk benne, hogy szép sikere lesz, mert sokszor volt már alkalmunk komoly énekes darabokban kiváló alakító képességét méltatni. Károlyi Leona be is váltotta a hozzáfűzött reményeket, igazán lényes alakítást nyújtott. Kifejező erővel juttatta érvényre a cárnő jellemét, a szerelmes, szenvedélyes asszonyt. Károlyi Leona játékában kiérettük a darab minden finomságát, erejét.

Ki kell még emelnünk *Sik Rezsőt* kancellár szerepében, *Tóth Elek*et, *Hunyadi József*et, azután *Szentgyörgyi Mártát*. A rendezés kifogástalan volt.

Szentgyörgyi István Nagyváradon. A legnagyobb élő népszínművész: Szentgyörgyi István lesz vasárnap vendége a Szigligeti színháznak. A kolozsvári Nemzeti színház most lezajlott budapesti vendéjátékának nagy sikere sokban Szentgyörgyi István bácsi nevéhez fűződik és így annál nagyobb érdeklődés várja Nagyváradon a régi kedves ismerőst. Szentgyörgyi István leghíresebb szerepét, a »Cigány«-t játsza el nálunk és emeli az előadás érdekességét, hogy Rózsi szerepét a vendégművész leánya: Szentgyörgyi Margit fogja eljátszani, aki édesapjának méltó partnere, a ritka érdekességű estére jegyek előre válthatók.

Nyolc órákor. E hó 15-től, szerda estétől kezdve az előadások a színházban este 8 órákor kezdődnek.

Szijgyártó és nyerges üzlet
Nagyvárad, Körözs-u. 33.

Budapest és külföldön 10 éven át szerzett bő tapasztalataim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a mai kor igényeinek megfelelő **uri kocsizó, lovagló és ígás** lószerszámokat a leg-tökéletesebb kivitelben készíthetek, úgy hogy készítményeim a legkényesebb igényeket is kielégíthetik.

Elfogadok továbbá mindennemű javításokat és átalakításokat jutányos árak mellett. A n. é. közönség szíves pártfogását kérve kiváló tisztelettel

Vad Gábor,
szijgyártó és nyerges.

SPORT.

A NSE. győzelme.

A NSE. football serege, melynek az aradiakkal való malőrös mapja után, már halál-hírét költötték a tegnapi bajnoki mérkőzésen, kivívott fényes győzelmével állította helyre pillanatnyilag csorbát szenvedett tekintélyét: fényes bizonyítást szolgáltatva versenyképességének. Megmutatta tegnap, hogy rendes visszaállításában első rangú csapat.

Eleinte kevés néző volt, de a főversenyre már megtelt a pálya környéke.

A sorshuzárnál a jobb kaput Debreczen kapta. Kezdet után azonban a váradi gyors csatár sor jut támadáshoz és a 10-ik percben megszerzi a vezető golt. A DMSE erre frontba megy és vehemensül játszik, hogy kiegyenlítessen, de a szerencse ellenük van, szép játékuk dacára még egy golt kapnak az első félidőben.

A második félidő sem sokat változtat a helyzeten, sőt az NSE még egy golt szerez. A harmadik gol után a NSE fölénye és győzelme előre látható volt. Debreczennek sikerült egy golhoz jutni, de a remény a kiegyenlítésre elveszett. Mátán a NSE még egy golt lő, a bajnoki verseny 4 : 1 arányban az NSE javára dől el.

Unalmas nyitánya volt a főversenynek a NSE II. és a VAC játéka. Nivótlanul játszott a két csapat,

TÁVIRATOK.

Oriási vihar az országban.

Szatmárnémeti, május 13.

(Saj. tud.) Ma délután fel 3 órákor óriási vihar vonult végig Szatmármegye felett. Hatalmas jégeső verte végig a háztárolkat. A jég tyuktojás nagyságu volt. A kár óriási.

Budapest, május 14.

Ma déli 12 órákor égi háború volt nagy széllel és jégesővel. A szél több épületet megbontott.

Kiutasították az olaszokat.

Konstantinápoly, május 13.

A minsztertanács elhatározta, hogy nyomban kiutasítja a fővárosból az olaszokat kivétel nélkül, míhelyl az ellenséges hajóhad még egy szigetet fog meg-megtámadni. A Szmirnában letartóztatott előkelő olasz polgárokat a német diplomáciai ügyvivő közvetítésére ideiglenesen szabadlábra helyezték.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ujdonság!

a cipész ipar terén.

Még eddig nem létezett, de ma már nem szükséges, hogy Ön fáradjon a cipészhez, ezentul ha uraságod úgy akarja, **csak egy meghívás** és a megbízott azonnal házhöz jön mértéket venni. Jutányos árak uri és női cipőkben, a legszebb kivitelben. Szíves megkeresést kér

Vilkesz Mihály uri és női cipész
RÁKÓCZI-UT 45.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vasárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

1851—1912. sz.

Hivatalos hirdetmény.

Az alulírott kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 31663—VI. 1912. sz. leiratával a Goldberger Erzsébet bécsi lakos által létesített 8 egyenkint 300—300 koronás és kettő egyenkint 250 koronás díjra, a következő módzatok mellett pályázatot hirdet.

1. Ezen segélydíjakat szakmájukban kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, képesítéshez kötött ipart üzőtt, magyar honos mesterek szegény sorsu özvegyei, vagy szegény sorsu de a 18 évet még be nem töltött fiu esetleg leány árvának fogja a miniszter ur odaitélni.

2. Pályázhatnak a segélydíjra, az előbbeni pontban említett özvegyek és árva, az utóbbiak anyjuk vagy gyámjuk után.

Özvegyek kik férjük iparát folytatják, kik atyjuk iparát választották életpályának, s mint segéd vagy tanonc minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába, felső ipariskolába járnak, az odaitélésnél előnyben részesülnek.

Árváknál, ha további kiképzésük érdekében több évi támogatásra volna szüksége, az előladás igazolásának kikötése mellett, esetleg több éven át is engedélyezheti a miniszter ur. Egy és ugyanazon családban özvegy és árva, illetve árva ugyanazon alapítvány kamataiból segélyt csakis rendkívüli, kivételes esetben kaphatnak.

3. A pályázati folyamodványban részletezendők: cél amelyre a folyamodó a segélyt igényli, s a körülmények, melyek őt a segély kérésére utalják.

4. A folyamodványhoz okvetlenül csatolandók a következő mellékletek:

A. Özvegyeknél;

a) Házassági levél b) a férj magyar honosságát és elhalálozását igazoló okmányok, c) a férj iparigazolványa, esetleg annak másolata, d) a férj szakképzettségét igazoló okmányok, iskolai bizonyítvány, kiállítási oklevél, bizonyítvány rendelő felektől e) a férj és az özvegy erkölcsi bizonyítványa. Szegénységi bizonyítvány.

Árváknál:

a) Az atya magyar honosságát, mikor és hol történt elhalálozását igazoló okmányok (lásd fent az a) és b) pont alatt)

b) Az atya iparigazolványa vagy annak másolata (lásd fent c) alatt)

c) Az atya szakképzettségét igazoló okmányok (lásd fent d) alatt)

d) Az atya erkölcsi bizonyítványa. Az árva születési bizonyítványa.

e) Az árva legutolsó iskolai bizonyítványa. f) ha az árva iparossegéd vagy tanonc vagy ipari szakiskolai tanuló, vagy felső ipariskolai tanuló, a tanító mesternek, vagy mesternőnek, ipariskolai igazgatónak bizonyítványa arról, hogy az illető nála alkalmazásban van, (hányadik évfolyamra jár) és milyen erkölcsi magaviseletet és előmenetelt tanusít, g) szegénységi bizonyítvány.

Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a kérvény és mellékletei bélyegmentesek. Ezen bizonyítvány csatolása a folyamodvány külzetén feltűnően jelzendő.

5) A segélydíj kiutalásánál a miniszter ur fenntartja magának, hogy oly módzatokat állapítson meg, melyek segéllyel elérni kívánt célt biztosítani, a viszonyok szerint leginkább megfelelőknek látszanak.

A 3. és 4. pontban foglaltak szerint szerkesztett kellően felszerelt és a keresk. m. kir. miniszter urhoz címzett folyamodványok legkésőbb a f. évi 1912. június hó 10-ik napjáig az alulírott kamarához nyújtandók be.

Elkésetten beadott kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1912. május hó 8.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Sztarill Ferenc
elnök helyett.

dr. Sarkadi Lajos
titkár.

Nagyvárad kereskedelmi és iparkamara.

1850—1912. szám.

Hivatalos hirdetemény.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 31864—VI. C. 1912. sz. leirata folytán van szerencsénk az érdekeltek tudomására hozni, hogy a nevezett miniszter ur a Voigtlander Frigyes bécsi lakos, kereskedelmi tanácsos által a magyarországi ipari törekvések előmozdítása céljából Mária Valéria főhercegnő születésének emlékeztetere az 1868. évi május hó 5-én tett alapítványi tőkének összesen 2300 koronát kitevő kamataira ezennel nyilvános pályázatot hirdet a következő módokatól melletti:

1. A fentebb említett 2300 K. kamat összegből a miniszter ur két egyenként 1150—1150 koronás ösztöndíjat alapít.

2. Ezen ösztöndíjakat a képzéshez kötött ipart űző két (2) szegényebb sorsu érdemes, szakmájában kiváló, józan életű, kezdő, fiatal, magyar honos iparos mesternek, vagy idősebb segédnek fogja a miniszter ur odaitélni továbbképzés céljából, vagy műhelyi berendezés, illetve annak tökéletesítése céljából, vagy forgó tőke gyanánt akik atyjuk iparát folytatják, s attól iparüzletét átvették vagy átvenni akarják.

3. Pályázhatnak a két ösztöndíjra a 2. pont alatt említett iparos mesterek és segédek, mindazok, akik katonai szolgálatukat teljesítették, vagy az alul végleg felmentettek és a kik, ha mesterek legalább egy évet, ha segédek legalább 5 évet töltöttek ezen minőségben. A katonai szolgálatban töltött idő ezen időbe be nem számítható és általában csakis a tényleges műhelyi gyakorlattal töltött évek vétetnek számba.

4. A pályázati folyamodványban megemlítendő az, hogy az ösztöndíjat folyamodó mily célra igényli (továbbképzés, berendezés, vagy forgó tőke nyereséje céljából.) Abban az esetben, ha berendezés vagy ennek tökéletesítése céljából igényli, az is megemlítendő, hogy mily berendezési tárgyakra, gépekre, szerszámokra van folyamodónak szüksége, s azok mily értéket képviselnek, továbbá, hogy mely hazai gyárban vagy ipartelepen óhajtja azokat, feltéve, hogy beföldön gyártatnak beszerezni? Ha az ösztöndíjat folyamodó továbbképzés céljából igényli, megemlítendő az, hogy a továbbképzést hol és miként kívánja eszközölni.

Amennyiben a pályázó külföldre kívánna utazni, közlendők nyelvismeretei, továbbá az iskola, gyár vagy műhely neve és helye ahova ismereteinek gyarapítása céljából menni óhajt és megemlítendő az is vajjon az illető iskolába, gyárba, műhelybe leendő felvétele biztosítva van-e vagy sem?

A mennyiben folyamodó atyja műhelyét még nem vette át, az is megemlítendő, vajjon van-e arra kilátása s mikor veheti azt át?

5. A pályázati folyamodványhoz okvetlenül csatolandók a következő mellékletek:

a) születési bizonyítvány, b) magyar honosságot igazoló bizonyítvány, c) erkölcsi bizonyítvány, d) családi és vagyoni viszonyokat igazoló bizonyítvány, e) az első fokú iparhatóság (ipartestület) bizonylata arról, hogy folyamodó minő mesterséget űz, mióta mester, illetve segéd, atyja iparát folytatja e, illetve annak műhelyét átvette e és ha segéd jelenleg kinek műhelyében dolgozik, f) folyamodó szakmabeli kiválóságát igazoló okmányok, bizonylatok (mesterektől, iskoláktól, rendelő felektől, kiállításokról), g) katonai szolgálat teljesítését, vagy felmentését igazoló okmányok. (Katonakönyv, hadmentességi díjkönyv.)

Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén a folyamodvány és mellékletei bélyegmentesek. Ily bizonyítván csatolása a folyamodvány külzetén feltűnően jelzendő.

6. Azok, akiknek az ösztöndíj oda fog ítéltetni, annak kézbevétele meg előzőleg a m. kir. közjegyző előtt aláírt nyilatkozatot tartoznak felmutatni, melyben kötelezettséget vállalnak az iránt, hogy:

a. az ösztöndíjat valóban a kérvényben jelzett és a nyilatkozatban újból felemlített célra fogják fordítani és e részben alávetik magukat a keresk. m. kir. miniszter ur által foganatosítandó bármely ellenőrzésnek.

b. Amennyiben ez a vonatkozó rendeletben előíratnak, atyjuk iparüzletét rendeletben előírt határidő alatt átvesszik.

c. A fenti és b. alatt említett kötelezettségének nem teljesítése esetén az ösztöndíjat a nevezett mi-

niszter ur idevonatkozó felszólításának kézhez vételétől számított 14 nap alatt visszafizetni tartoznak.

Ha az illető netalán még kiskorú volna, e nyilatkozatra ugyancsak közjegyző és ugyanazon két tanu előtt atyja vagy gyámjának jóálló nyilatkozata is rávezetendő.

A 4. és 5. pontban foglaltak szerint szerkesztett és felszerelt folyamodványok a keresk. m. kir. miniszter urhoz címezve, legkésőbbben a f. évi június hó 10 ig az alulírott kamarához nyújtandók be. A kitűzött határidőn túl beérkezett kérvények, figyelembe nem fognak vétetni.

Nagyvárad, 1912. május hó 8.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Sztarill Ferencz, Dr. Sarkadi Lajos,
elnök helyett. titkár.

2—3 középiskolát végzett flu

nyomdász tanulónak

: : felvétetik : :

Szent László-nyomda

R.-T.-nál.

Hölgyek figyelmébe!

Berlini szabászati akadémián nyert kiképzésem szerint készítek elsőrendű angol női kosztümöt, ifj. KOHN SAMUEL NÉL éveken át voltam alkalmazva, 30%-kal olcsóbban dolgozom, mint bármely más szabó; kitudó szabás, specialista alj és köpeny készítésében. Mindennemű modernizálást lelkiismeretesen és jutányosan elvállalok. Meghívásra házhöz jövök.

Blum József

női szabó.

Damjanich-utca 7.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhöz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Jenny Jenő

órás és ékszerész

Szent János-utca 39. szám.

Bérmaszülők

figyelmébe

ajánlja nagy

óra- és ékszer-raktárát

Akinek k a
szivük fáj....

stb. kuplékat, népdalokat,
katonasígyányzenét élet-
hűen játsza az eredeti
„EUFON” tölcsernélküli
beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. „Wagner Hangszerkirály”-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becserél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

Hallotta már!

Hogy GRÓSZ VILMOS vegy-
tisztító intézetét áthelyezte
Beöthy Ödön-u. 17. sz.

alá. Elvállal mindenféle férfi, női,
katonai egyenruhát és papi
reverendát vegyitisztításra jutá-
nyos árban. Áraim a következők:

1 férfi öltöny 2 K., 1 nadrág 80 fill.,
1 női alj 1 K 40 fill., 1 bluz 1 K 20 fill.,
és feljebb. Kérem a címre ügyelni.

Az egész berendezés és egy 6 sz. Wertheim szekrény eladó.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Az üzlethelyiség kiadó.

Üzletünket véglegesen feloszlattuk, miért is jó hírnevű rőfös, női divat és confectio áruraktárunkat **hatóságilag engedélyezett végeladással**

kiárusítjuk. A legjobb minőségű vásznak, férfi és női fehérneműek, szövetei, függönyök, szőnyegek és minden e szakmába vágó cikkek

eddig sehol nem volt olesó árban, részletekben és **egy tömegben is** készpénz fizetés mellett eladatnak. Tisztelettel

Wallerstein Fülöp Fiai

Rákóczi-ut, HUZELLA céggel szemben.

Partie árusoknak csakis az esti órákban.

Kovács Zsigmond

műasztalos

géperőre berendezett

ipartelepe

Szacsvey-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSÁG!

Puskás Károly

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készítését a legújabb divat szerint izléses kivitelben, valamint elvállalok átalakítást, javítást, tisztítást. Hitelképes egyéneknek kedvezményes részletfizetésre is készítek a legszolidabb árban.

Mintáim vannak dús választékban elsőrendű gyárakból.

Modern három szobás lakás szükséges mellékhelyiségekkel Aug. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

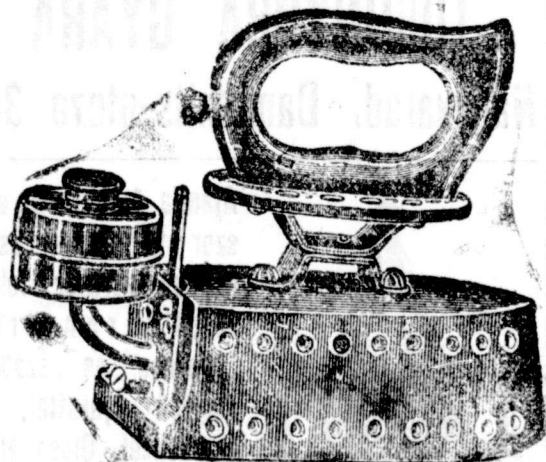
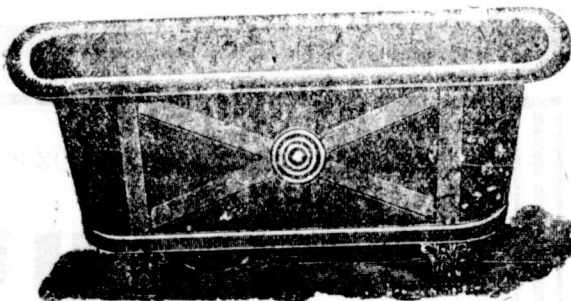
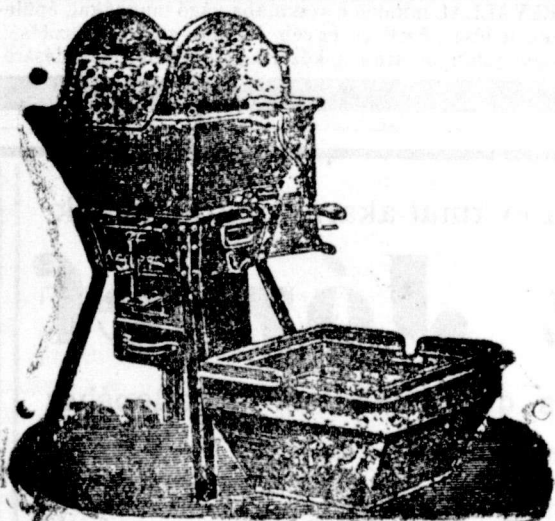
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámlától váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

